

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο Θαυματουργός

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/3024/saint.aspx> για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: 17/11/2013 4:17:00 μμ
Δημιουργία εγγράφου: 02/07/2026 06:17:26

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 17 Νοεμβρίου εκάστου έτους.

Ιερά Λείψανα: Μέρος της Κάρας του Αγίου βρίσκεται στη Μονή Οσίου Διονυσίου Λιτοχώρου Πιερίας.

Μέρος χειρός του Αγίου βρίσκεται στη Μονή Μεγ. Μετεώρου.

Αποτμήματα ου Ιερού Λειψάνου του Αγίου βρίσκονται στις Μονές Παναγίας Σουμελά Βερμίου και Καστρίτσης Ιωαννίνων.

Ημ/νια Βίου: 17/11/2013 4:17:00 μμ

Βιογραφία

Ὁ Γρηγόριος, θαυματουργῶν καὶ πάλαι,
Θεῶ παραστάς, θαυματουργεῖ τι πλέον.
Ἑβδομάτῃ δεκάτῃ τε μέγας θάνε θαυματουργος.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος γεννήθηκε περίπου το 210 με 215 μ.Χ. Αρχικά ονομαζόταν Θεόδωρος και οι γονεῖς του ἦταν Ἕλληνες ειδωλολάτρεις και εἶχαν μεγάλη κοινωνική θέση στη Νεοκαισάρεια του Πόντου (γνωστή στην αρχαιότητα και ως Καβηρία, Διάσπολις και Σεβαστή, το σημερινό Νικσάρ) .

Μετά τη στοιχειώδη εκπαίδευση του, ο Ἅγιος Γρηγόριος μαζί με τον αδελφό του Γρηγόριο ἢ (σύμφωνα με μερικές αγιολογικές πηγές) Αθηνόδωρο, (βλέπε και για τους δύο στις 7 Νοεμβρίου) πήγαν στη Βηρυτό για να σπουδάσουν νομικά. Ο Θεός όμως εἶχε άλλα σχέδια για το Γρηγόριο. Ὄταν περνούσε από την Καισαρεία, άκουσε το δεινό ερμηνευτή των Γραφῶν, Ωριγένη. Ο Γρηγόριος τόσο πολύ ενθουσιάστηκε μαζί του, ὥστε άφησε τα νομικά και διετέλεσε επί χρόνια μαθητής του. Ονομαστός εἶναι ο αποχαιρετιστήριος λόγος του μετά το πέρας των σπουδῶν του. Εκεί φαίνεται η μεγάλη αξία του Ωριγένη, σαν διδασκάλου και η βαθειά ευγνωμοσύνη του Γρηγορίου, σαν μαθητοῦ. «Ἄπασαν προσήγε την παρ' αυτού τέχνην και επιμέλειαν και κατειργάσατο ημάς», γράφει για το διδάσκαλό του.

Κατόπιν πήγε στην Αλεξάνδρεια, και από εκεί επέστρεψε στη Νεοκαισάρεια με πλήρη θεολογική μόρφωση και άγιο ζήλο. Τότε ο Μητροπολίτης Αμασειας Φαίδημος διέκρινε τα χαρίσματα του και τον έκανε επίσκοπο Νεοκαισαρείας η οποία εἶχε μόνο 17 χριστιανούς! Ο Γρηγόριος, όμως, δεν το θεώρησε υποτιμητικό. Βασιζόταν πολύ στη δύναμη της θείας χάριτος και πάντα εἶχε στο μυαλό του τα ενθαρρυντικά λόγια του θείου Παύλου: «Ἐνδυναμοῦ ἔν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Β' πρὸς Τιμόθεον, β' 1), δηλαδή να ενδυναμώνεσαι με τη χάρη που μας δίνεται από τη σχέση και την ένωση μας με τον Ιησού Χριστό. Πράγματι, με τη χάρη του Θεού, ο Γρηγόριος έκανε καταπληκτικό αγώνα και εκχριστιάνισε σχεδόν όλη την πόλη. Και ενώ εἶχε παραλάβει 17 χριστιανούς, όταν πέθανε ειρηνικά στα τέλη του 270 μ.Χ. εἶχαν απομείνει στην επισκοπική του περιφέρεια μόνο 17 ειδωλολάτρεις! Υπήρξε δε τόσο εγκρατής στη γλώσσα του, ὥστε δεν βγήκε απ' αυτή κανένας κακός, περιττός ἢ αργός λόγος. Γι' αυτό και ο Θεός τον κόσμησε και με το χάρισμα της θαυματουργίας.

Στον Γρηγόριο αποδίδεται η καθιέρωση εορτασμών προς τιμήν των μαρτύρων, των διδασκαλιῶν σχετικά με τους αγίους και η τήρηση εορτῶν για τους αγίους, που αποτέλεσε επίσης μέσο για να προσελκύσει ειδωλολάτρεις στην εκκλησία.

Τον βίο του Αγίου Γρηγορίου του θαυματουργού συνέγραψε ο Ἅγιος Γρηγόριος ο Επίσκοπος Νύσσης, αδελφός του Μεγάλου Βασιλείου, ο οποίος αποτελεί την πιο αξιόπιστη βιογραφική πηγή εν μέσω ασαφειῶν και θρύλων. Στον εγκωμιαστικό του λόγο προς τον Ἅγιο, τον ονομάζει Μέγα και θεωρεῖται ὅτι ἦταν το πρώτο άτομο που εἶναι γνωστό ὅτι έλαβε ὄραμα της Παναγίας (μαζί με τον Ιωάννη τον Βαπτιστή), βάσει του οποίου κατέγραψε μια ομολογία σχετικά με το δόγμα της Αγίας Τριάδας. Επίσης, ο Ἅγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης αναφέρει ὅτι ο ίδιος μεγάλωσε ακούοντας διηγήσεις και περιγραφές περιστατικῶν της ζωής του Αγίου Γρηγορίου του Θαυματουργού, καθώς και τους θεοπνεύστους λόγους του, από την γιαγιά του Μακρίνα η οποία ἦταν μαθήτρια και πνευματικό παιδί του Αγίου Γρηγορίου Νεοκαισαρείας.

Αλλά και ο Μέγας Βασίλειος σ' ένα του λόγο λέει για τον Γρηγόριο τον θαυματουργό, ότι για τα πνευματικά του χαρίσματα και την χάρη των θαυμάτων «δεύτερος Μωϋσῆς παρ' αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀνηγορεύετο».

Τα ἔργα του Γρηγόριου ἔχουν διασωθεῖ σε ιδιαίτερα αποσπασματική κατάσταση. Ονομαστός παραμένει ο αποχαιρετιστήριος λόγος του Εἰς Ωριγένην Προσφωνητικός μετά το πέρας των σπουδῶν του, ὅπου εξυμνεῖται ἡ διδακτική δεινότητα του Ωριγένη. Ἄλλα ἔργα του που σώζονται εἶναι ἡ Επιστολή Κανονική Περί των ἐν τῇ Καταδρομῇ των Βαρβάρων Εἰδωλόθυτα Φαγόντων ἢ καὶ Ἔτερα τινά Πλημμελησάντων, Προς Τατιανόν Περί Ψυχῆς Λόγος Κεφαλαιώδης, Λόγοι Εἰς τον Ευαγγελισμόν τῆς Παναγίας Θεοτόκου καὶ Αεί Παρθένου τῆς Μαρίας, Λόγος εἰς τους Ἁγίους Πάντας, Ομιλία Εἰς τον Εκκλησιαστήν, αποσπάσματα ἀπὸ σχολιολόγια στο Ευαγγέλιο του Ματθαίου, στον Ιερεμία καὶ στον Ιώβ.

Λειτουργικά κείμενα

Απολυτίκιον

Ἦχος πλ. δ'.

Ἐν προσευχαῖς γρηγορῶν, ταῖς τῶν θαυμάτων ἐργασίαις ἐγκαρτερῶν, ἐπωνυμίαν ἐκθήσω τὰ κατορθώματα, ἀλλὰ πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, Πάτερ Γρηγόριε, φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν, μὴ ποτὲ ὑπνώσωμεν, ἐν ἀμαρτίαις εἰς θάνατον.

Κοντάκιον

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Θαυμάτων πολλῶν, δεξάμενος ἐνέργειαν, σημείους φρικτοῖς, τοὺς δαίμονας ἐπτόησας, καὶ τὰς νόσους ἤλασας τῶν ἀνθρώπων, πάνσοφε Γρηγόριε· διὸ καλῆ θαυματουργός, τὴν κλῆσιν ἐξ ἔργων κομισάμενος.

Ἄτερον Κοντάκιον

Ἦχος πλ. δ'. Τῆ ὑπερμάχῳ.

Ὡς εὐσεβείας ὑποφήτην καὶ διδάσκαλον καὶ τῶν θαυμάτων ποταμόν σε ἀνεξάντλητον μακαρίζομεν οἱ δοῦλοί σου Ἱεράρχα. Ἄλλ' ὡς ἔχων παρρησίαν πρὸς τὸν Κύριον Ἐκ παντοίων ἀπολύτρωσαι κακώσεων τοὺς βοῶντάς σοι, χαίροις Πάτερ Γρηγόριε.

Μεγαλυνάριον

Τῆ φιλοσοφία πρὸς ἀληθῆ, γνῶσιν κεχηρμένος, οἷα κλίμακι νοητῆ, πρὸς θεολογίας, ἀνέδραμες τὸ ὕψος, Γρηγόριε θαυμάτων, καινῶν διάκονε.

Ὁ Οἶκος

Πόθεν ἀπάρξομαι τοὺς ἐπαίνους ἐξυφαίνειν ὁ τάλας, καθορῶν τὰ πολλὰ καὶ ὑπερθαύμαστα πράγματα; Ἐὰν ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ Ὁσίου ἐγχειρήσω, τὸ σύνολον οὐκ ἰσχύω· πάντα γὰρ νοῦν ὑπερβαίνει ὁ ἔνθεος βίος αὐτοῦ. Ἐὰν ἀπὸ τῶν θαυμάτων, καὶ ἐν τούτῳ λοιπὸν αἰσχυρθήσομαι, ὑπὲρ τὴν ψάμμον γὰρ ὑπάρχουσι· διὰ τοῦτο ἀκούει θαυματουργός, τὴν κλῆσιν ἐξ ἔργων κομισάμενος.

Κάθισμα

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Νέος γέγονας Μωσῆς τοῖς ἔργοις, πλάκας πίστεως ἐπὶ τοῦ ὄρους, τῆς μυστικῆς θεοφανείας δεξάμενος, νομοθετήσας λαοῖς τὴν εὐσέβειαν, τοῦ τῆς Τριάδος μυστηρίου Γρηγόριε· ὅθεν ἅπαντες, τιμῶμεν πιστοὶ τὴν μνήμην σου, αἰτοῦντες διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο
Θαυματουργός

Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο
Θαυματουργός

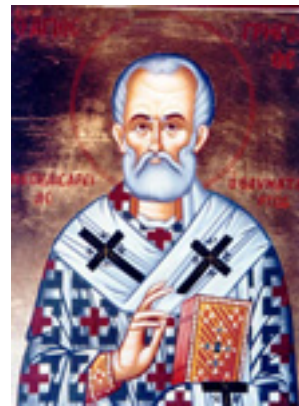
Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο
Θαυματουργός

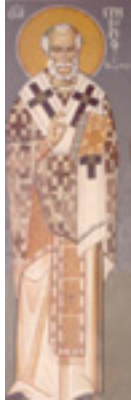
Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο
Θαυματουργός

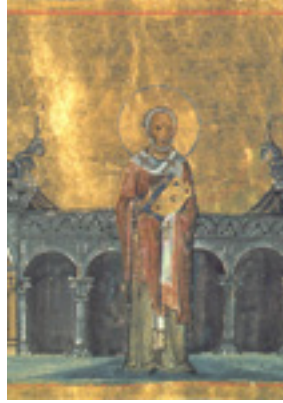
Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο
Θαυματουργός

Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο
Θαυματουργός

Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο
Θαυματουργός

Άγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας ο
Θαυματουργός - Μικρογραφία από
το Μηνολόγιο του αυτοκράτορα
Βασιλείου του Β΄

Η στήλη του Αγίου Γρηγορίου του
Θαυματουργού στο ναό της Αγίας
Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη: Η
καλυμμένη με χαλκό οπή που
υπάρχει πιστεύεται ότι έχει
θαυματουργικές δυνάμεις για
όσους θα βάλουν το δάχτυλο τους,
κάνουν μια πλήρη δεξιόστροφη
περιστροφή της παλάμης τους και
στη συνέχεια κάνουν μια ευχή
(πηγή: P. Vasiliadis)

Σχετικές συνδέσεις

---

1. [Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης](#)
2. [Άγιος Αθηνόδωρος](#)
3. [Άγιος Γρηγόριος](#)

Παραπομπές

---

1. [ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ - ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΟ INTERNET](#)
2. [ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ](#)
3. [Οικουμενικόν Πατριαρχείον](#)
4. www.synaxarion.gr
5. [Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος](#)
6. [Ορθόδοξος Χριστιανική Γωνιά](#)
7. [wikipedia](#)
8. [ΤΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ](#)